

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Ispitim noi scripturile?

De Dr. Gh. Comșa.

I.

Cetirea sfintei scripturi e pusă la inimile oamenilor de însuși Dumnezeu. Dacă deschidem cartea lui Isus Navi, găsim următoarele cuvinte dumnezeiești: «Și să nu lipsească cartea legii acesteia din gura ta, ci să cauți într'insa ziua și noaptea, ca să pricepi a face toate cele scrise, că atunci te vei îndrepta și vei îndrepta căile tale». (Isus Navi 1, 8). Iar Domnul nostru Isus Cristos, după ce a vindecat pe omul cel bolnav de 38 de ani, la lacul Vitezda, în Ierusalim, și jidovii căutau să-l peardă pe el, — fiindcă spunea, că acela, cu ajutorul căruia face minunile, îi este tată, — a zis jidovilor: «Ispitiți scripturile, că vouă vi se pare a avea întru ele viața vecilor, și acelea sunt, cari mărturisesc de mine». (Ioan 5, 39).

Cetind sfânta scriptură și ajungând la menționatele pasagii ale ei e cu neputință să nu ne punem întrebarea: *ispitim noi scripturile?* Și are oare poporul nostru posibilitatea de a le ispiti? Nu cumva poporul nostru, care dovedește o foarte mare alipire față de biserică și instituțiile ei, e proscris din cauza nepăsării conducătorilor lui chiești să fie lipsit de hrana ce i-o dau cărțile sfinte?

Imprejurările, sbuciumările sufletești, aduse la suprafață de actualul războiu înfricoșat, au trezit și mai mult flacăra credinții religioase a poporului nostru, căci am cetit multe scrisori trimise acasă de cei de pe câmpul de luptă, în cari se plâneau, nu numai că le lipsește preotul, care acasă îi mângăia, dar mulți, foarte mulți se jăluiau, că n'au cărți de rugăciune. La locurile competente zilnic sosesc cereri peste cereri de ale ostașilor duși în războiu și nu numai cei duși pe câmpul întunerecului, morții, dar și cei rămași acasă, au fost și sunt cuprinși de un mai mare dor pentru cetirea cărților sfinte. Războiul prin urmare a scos numai mai bine la iveală necesitățile religioase ale poporului nostru, cari s'au ivit în măsură mai mare tocmai acum, când se pare, că tot mai mult se luptă omenirea împotriva țântelor mărețe ale omenirii.

Ne cuprinde o mândrie dacă ne cugetăm, că putem fi îndrumători ai sufletelor, pentru un popor așa de religios. Tot mai mult ni se impune însă întrebarea, că oare avem noi la îndemână cărțile necesare pentru a satisface cerințele și postulatelor religioase ale obștei noastre dieptcredincioase? Ni se îndreaptă mintea numai decât în direcția de a ne cugeta mai întâi asupra *Cărții Cărților*, asupra sfintei scripturi. În România a apărut în 1913 «Mica Biblie», cu icoane, pentru a fi la îndemână tuturor creștinilor, dar ea n'a putut pătrunde în masele credincioșilor mitropoliei noastre, din mai multe motive, între cari izbucnirea războiului se poate pune

pe planul întâi. Astfel noi cei de aici în privința Cărții Sfinte, a Bibliei, până mai acum eram necesitați a ne mira, ca și editorii *Micei Biblie* din România, în prefața ediției lor, că «o găsim foarte puțin pătrunsă prin case, și mai puțin încă o găsim întrebuințată drept carte în care omul găsește deslegare și ușurare la atâtea greutăți sufletești. Se găsesc prin casele oamenilor cărți vătămătoare, dar sfânta scriptură lipsește».

Se putea simți adânc lipsa Cărții Cărților în casele țaranului nostru și nimic n'a fost mai în stare de a ne confirma acest lucru, ca și războiul.

Lipsa aceasta a înțeles-o pe deplin comisia administrativă a tipografiei noastre arhidiecezane, care a dat în tipar această carte, prezentând un material select într'un volum, care și ca lucrare tehnică, dar și ca preț (2 coroane, legată frumos) e într'adevăr o binefacere pentru poporul nostru. De aprecierea ei în merit m'am ocupat în ziarul «Telegraful Român» Nr. 97 din 2 Octomvrie 1915. Am arătat atunci unele defecte, cari nu nedăduesc, că se vor înlătura la o nouă ediție, eventual mai amplificată a ei. Prin tipărirea cărții «*Părți alese din Biblie*», într'adevăr s'a satisfăcut unei mari necesități și se dau semne hotărâtoare, că încetul cu încetul începem a ispiti și noi scripturile.

Dar comisiunea administrativă a tipografiei arhidiecezane din Sibiu n'a rămas numai la tipărirea Bibliei pentru popor. Ea a dat în tipar cartea psalmilor, prin ceace se afirmă necesitatea cetirii celei mai predilecte, care preocupă poporul nostru în privința cărților sfinte. Nu ne-am propus o cercetare critică a cărților ce le-a tipărit tipografia arhidiecezană pentru împăcarea trebuințelor religioase ale poporului nostru, dar pentru adevărarea tezei, că noi de fapt facem pași înainte în scopul ispitiții cărților sfinte, numai lucru folositor facem dacă relevăm pe scurt calitatea muncii ce o desfășură sub raportul acesta comisiunea administrativă a tipografiei arhidiecezane. Spiritul de propagandă problematică al zilelor și împrejurărilor noastre și așa trebuie să lupte încă spre a-și ajunge apogeul și a se lăpăda de caracterul problematic.

Cartea psalmilor are 360 pagini, format mare, cu litere foarte mari și cu păstrarea textului ca în Biblia de Șaguna, dar interpuncțiile sunt mai bine observate. Numerotarea versurilor resp. stihurilor e corectă și nu urmează sistemul Bibliei lui Șaguna, după care cu începerea psalmului al treilea e numerizat și titlul, care conține și indigitează pe scurt cuprinsul psalmului. Ceva deosebiri se pot găsi în text. În biblia lui Șaguna psalmul 4, versul din urmă, sună așa: «Cu pace împreună mă voi culca și voi adormi, că tu Doamne de osebi întru nădejde m'ai așezat». Psaltirea de față zice: «Că tu Doamne întru nădejde m'ai așezat», deci abandonează expresia «de osebi». Ori apoi

Psaltirea prezentă la psalm 5 vers 2 zice: «la aminte glasul rugăciunii mele», pe când în Biblia lui Șaguna aflăm: «la aminte glasul meu». Versul prim din psalmul al 60-lea la Șaguna e tipărit așa: «ia aminte la ruga mea». Psaltirea aceasta zice foarte corect: «ia aminte rugăciunea mea».

Acestea sunt în măsură a proba, că într'adevăr s'a depus o muncă foarte grea la tipărirea Psaltirii și ea făcându-și apariția chiar în zilele de acum, are și note de o mare actualitate, mai ales dacă avem înaintea ochilor cuprinsul psalmilor.

E știut, că după conținut găsim între psalmi și așa numitul cântec de triumf, care preamărește învingerea asupra dușmanilor. Un astfel de psalm e psalmul 67, care poate mai mult decât ori care altul reliefează încrederea în Dumnezeu, și psalmul 75, care posedă un aspect de cuprins național.

Ce să zicem apoi despre psalmii de laudă? Să luăm ca exemplu psalmul 77. Acesta conține ideea fundamentală, că Dumnezeu e drept, pentru că deși bate adeseori pe poporul cel ales, aceasta o face, fiindcă poporul prin purtarea sa nedeamnă a atlas asupra sa pedeapsa dreaptă a lui Dumnezeu!

Și această idee poate servi ca obiect de cugetare pentru unele popoare, pe cari le bate azi Dumnezeu și cari pe nedreptul se plâng, — precum făceau și evreii, — că Dumnezeu le-ar bate pe nedrept.

Deci tipărirea cărții psalmilor poate în mare măsură contribui la edificarea credincioșilor noștri. Cartea costă 12 coroane, și ca executare tehnică de asemenea nu lasă nimic de dorit și e o podoabă pentru intelectualul român, dar și pentru alții, cari și-o pot procura. Materialul psalmilor oferă în zile ca acestea diferite teme pentru predici. Nu-i destul deci, ca să fie cetiți din partea credincioșilor, ci și explicați!

Psaltirea aceasta mai conține la sfârșit pe lângă psalmi și nouă cântări: două ale lui Moisi, rugăciunea în formă de cântare a Anei, mama lui Samuil prorocul, a prorocului Avacum, a lui Isaia, a lui Iona, a celor trei Coconi etc. Apoi mai e un a-daus al unor pripele cu stihuri alese din psalmi și Cinstitul Paraclis al doilea al Preasfintei, Născătoare de Dumnezeu. Cetirea acestei cărți deci e cu atât mai folositoare. La început se dă și învățătură, cum sunt a se ceti psalmii peste tot anul, iar din prefața despre puterea psalmilor chiar și cel ce încă n'a cetit nici un psalm, trebuie să mărturisească, cumcă tipărirea Psaltirii în zilele de acum e una din cele mai creștinești cărări, pe care sufletul creștinului tinde spre Dumnezeu!

Pe lângă Psaltire, comisiunea administrativă și-a îndreptat gândul și aplicarea aceluși gând și spre alte terene asemănătoare.

Adolf Harnack.

Monahismul, idealurile și istoria lui.

(Urmare).

I. Veacul apostolic.

Monahismul nu e așa de vechiu, ca biserică. E adevărat, că biserică în veacul al patrulea, când s'a desvoltat, a crezut, că și pentru timpurile apostolice a putut constata așezăminte esențial asemănătoare, dar exemplele la cari s'au referit și se provoacă unii și acum, în cea mai mare parte se țin de cercul legendelor. Cu toate acestea, opinia bisericii vechi nu e cu totul eronată. În primele decenii ale existenței bisericii de sine înțeles, nici nu i-a putut trece prin minte omului singuratic să se separeze pentru de a forma între cadrele comunei întruniri închise și a abzice de lume. Dar aceea, cari au simțit, că duhul lui Dumnezeu îi pornește să-și sfințiască viața întreagă vestirii evangheliei, de obicei s'au despărțit de toate bunurile lor și urmând pilda apostolilor și evangheliștilor lui Cristos, au umblat din oraș în oraș, trăind în sărăcie de bună voie. Alții, abzicând de avere și căsătorie, s'au angajat cu totul în slujba săracilor și a celor avizați la ajutor ai comunei.

Când monahismul și-a căutat originea în vremea apostolică, și-a adus din când în când aminte de acești oameni apostolici. Dar mai departe toți creștinii, dacă au ținut serios la religia lor, au trăit deopotrivă sub impresia, că lumea și istoria ei numai puține zile mai are, că i se apropie sfârșitul. Unde însă trăiește nădejdea aceasta, acolo viața pământeană nu-și poate păstra prețul ei de sine stătător, ori și cât de serios ar concepe datorințele împreunate cu chemarea omului.

Apostolul Pavel între împrejurări specifice de repetite ori a întipărit al ceste datorințe în mintea comunei sale. Pentru aceea s'au provocat la el din parte evanghelică împotriva monahismului și a creștinismului, ce predică abzicerea de lume, indigând asupra principiilor propovăduite de el despre libertatea creștină. Însă nu e permis să uităm, că privitor la bunurile pământiești și el avea părerea, că e mai bine creștinului să se despartă de ele și aceasta o cetim și din evanghelie. Cu toate acestea nu putem privi din capul locului ca la o poruncă ori ca la un sfat, ceace s'a desvoltat mai târziu în monahism. Isus Cristos n'a impus omenimii poveri grele, drept lege nouă, chinuitoare, cu atât mai puțin nici la ascetism ca atare n'a privit ca la o prefacere a omului în sfânt, — doar însaș viața lui n'a fost ascetică, — ci a pus înaintea noastră toată simplitatea și curățenia unei lumi de simțăminte și nedespărțenia inimii, care trebuie să rămână neschimbat aceeaș sub raportul abzicerii de lume, în întristare, sub raportul posesiunii și beneficiilor de bunuri

pământeste. Mai presus de toate a pus cele mai simple și cele mai grele părți ale legii: iubirea lui Dumnezeu și a deaproapelui, și a opus acesteia oricărei sfințenii ceremoniale și morale rafinate. A lăsat fieștecăruia să-și ia crucea, adică să ia asupra-și suferințele de Dumnezeu trimise și să-și urmeze lui. Urmarea lui Cristos, care adevărește năzuința spre împărăția lui Dumnezeu și spre dreptatea ei, e de cuprinsul, că totul dispăre, ceace ne stă în cale și ne ține legați. Dar monahismul a încercat să satisfacă mai târziu postulului evanghelic: «Fii abstinent!» în așa chip, că a stabilit măsura abțicerii de sine, fără considerare la putințele și chemarea omului singuratic.

Când și-a început evanghelia misiunea sa în veacul prim și la începutul veacului al doilea în lumea greco-romană, sufletele apercetibile așa căutau după ea, ca după cuvântul vestitor al abțicerii de sine și al învierii. Cea din urmă le-a dat nădejde eliberatoare, cea dintâi a dorit ruperea cu lumea senzualității și a păcatului. Cei dintâi creștini priveau la păgânism, la închinarea lui la idoli, la viața lui publică, ba chiar și la statul lui, ca la o realizare a împărăției satanei, și astfel doreau negarea acestei lumi; dar după concepția lor n'a fost contrast incompatibil, ca pământul să fie al lui Dumnezeu, el să-l guverneze și stăpânească și ca totuși să zacă într-o derută satanică. Apoi: ei știau despre sine, că sunt cetățeni ai unei lumi viitoare, care va urma în vreme cât mai grăbită. Poate deăia totuși în jurul lui, celce crede aceasta, — fără a cădea în dispoziție pesimistă, care pentru cazul cel mai bun e dispoziția eroului jignit și obosit de suferințe, — își va păstra bucuria vieții, pentru că nu dorește nimic mai ardent, decât a trăi și chiar morții s'ar jertfi bucuroși, care-l călăuzește spre viață. Abțicerea de bucurii nu are loc acolo, unde trăiește credința vie, că Dumnezeu a creat și cărmuiește lumea, unde trăiește nădăjduirea, că fără voia Tatălui ceresc nu cade de pe coperiș nici o vrabie.

E adevărat, că pe atunci fantazia era excitată la culme de acel gând mai vehement, că lumea actuală cade jertfă judecării din urmă, pentru că totul e înveninat într'însa și demn de pustiit; dar a trăit și conștiința, că lumea este totuși reședința împărăției lui Dumnezeu, care era privită ca vrednică de curățire. Creștinismul a trebuit să se ia la luptă cu sensualismul grosolan și delicat al lumii păgâne și dupăcum potrivit s'a zis, toată energia și-a epuizat-o în vestirea marelui cuvânt: «Nu sunteți animale, ci suflete nemuritoare, nu sunteți robi

ai cărni și materiei, ci domni ai cărni proprii, numai și numai slugi ale lui Dumnezeu celui viu». Până ce nu se dă crezământ acestui cuvânt, orice ideal cultural trebuie să bată în retragere.

E mai bine, ca omul să-și privească viața conjugală, mâncarea, beutura, ba chiar și partea omenească a eului său propriu, ca lipsită de curățenie, decât să contagieze aceste lucruri în sălbăticia lui sensuală. În lumea aceasta a nepuținții și obișnuirii nu se poate valida nici un principiu nou, care nu critică în modul cel mai riguros raporturile actuale și nu ridică pretensiuni mari. Cu astfel de pretensiuni a pășit creștinismul cel mai vechiu; dar în curând s'a ivit întrebarea, cum se pot justifica acestea în teorie și în ce măsură pot fi valabile.

(Va urma).

Ministru nou. În ședința de Vineri a dietei s'a făcut comunicarea, că *Maiestatea Sa, Monarhul, a dispensat pe contele Pejacevich Teodor din postul de ministru croat, și a numit în locul său pe Emeric Hideghety, fost comite suprem în Sirmiu, ca ministru al Croației. Cum se știe, contele Pejacevich e internat în Franca dela începutul războiului și până acuma a fost substituit prin contele Tisza István, ministrul-pretident al țării.*

Două bastoane de mareșal. *Pecând Impăratul Wilhelm al Germaniei preda în persoană regelui Ferdinand al Bulgariei bastonul de mareșal al armatei germane, dela Viena mergea spre Sofia decretul, prin care Maiestatea Sa, Impăratul și Regele nostru Francisc Iosif I, încă numia pe regele Ferdinand al Bulgariei mareșal al armatei austro-ungare. Fericitul rege al Bulgariei posedă deci două bastoane de mareșal. De câtă mândrie națională va trebui se fie cuprins sufletul fiecărui Bulgar, când vede marea atențiune care se dă domnitorului său și țării sale din partea celor mai mari Monarhi ai zilelor noastre!*

Războiul.

Atacurile rusești de Miercuri, sârbătoarea mare a Botzului Domnului, au întrecut în vehemență pe toate cele de mai înainte. Artileria a stat în plină activitate de Marți noaptea până Mercuri sara, și de unsprezece ori a dat asalt infanteria, dar totdeauna fără succes. Atacurile au fost respinse. Perderile Rușilor fac peste opt mii de morți și răniți. De atunci încoace, până Sâmbătă, atacurile rusești au fost mai slabe, dar s'au continuat și au fost toate respinse. La

frontul dela apus lupte de mine și de granate de mână, la frontul italian foc de artilerie pretutindenea, iar în Muntenegru se continuă cu desarmarea trupelor dușmane. Când va fi terminată depunerea armelor, se încep pertractările de pace.

O serbare vrednică de urmat.

Foia „Olteanul“ în 1-ul său număr din 1916 apreciază în mod elogiios două producțiuni corale declamatorice, aranjate de învățătorul *Miron Neagu*, cu elevii școlii elementare gr-or. române din Făgăraș. Producțiunile s'au aranjat cu scopul de a se împărți hănițe și alte cadouri elevilor săraci ai școlii din prilejul sărbătorii Nașterii Domnului.

Producțiunea primă a avut loc la Sf. Dumitru și s'a dat conform unei inițiative, care se practică de câțiva ani la școala numită. În aceste zile, când tot mai mult se adevărește, că se va înmulți numărul copiilor săraci și se depun jertfe cu adevărat creștinești pentru înființarea unui orfelinat în Sibiu, se cuvine să stăruim cel puțin timp de câteva momente pentru a spune puține cuvinte asupra unuia din mijloacele, prin care se poate ajunge la o alinare cel puțin parțială a necazurilor acestora, cărora li-a fost dat să fie considerați de săraci. Serbarea dela Făgăraș se poate considera cu drept cuvânt de aptă pentru a ne prezenta în situația, că în biserică noastră se poartă grijă de cei săraci. Astfel de serbare se practică și în alte părți, dar nu o vezi generalizată la toate școlile noastre și astfel vrând-nevrând trebuie să dorești, ca și în privința aceasta să se manifesteze mai mult interes și să împărțești convingerea, că prin o circulară se va introduce obligator în școlile noastre.

Căci numai așa vom lăți iubirea de oameni în biserică noastră. Mădițele noastre tinere, cari nu sunt avizate la ajutor, vor învăța mult, văzând câtă dragoste se poartă pentru cei săraci, și aceștia la rândul lor încă de pe băncile școlii se vor strădui să se facă vrednici de benefacerile ce le-au primit. Numai muncind și interesându-ne de cei lipsiți putem dovedi, că facem cu ei fapte creștine. Numai făcând milostenie ne putem deosebi de oamenii lumii păgăse. Ne vom arăta superiori ideilor lui Plato, care numea pe săraci animale necurate; vom dovedi, că nu suntem nici cu Cicero, care propoveduia, că numai săracul capabil de recunoștință e vrednic de ajutor, — și vom argumenta că nu aprobăm nici pe Plautus, care zicea, că celce dă cerșitorului de mâncare, se învrednicește de un lucru rău, căci pierde ceace a dat și numai lungaste suferințele unui nenorocit. Istoria ne spune, că Galerius încerca corăbiile ou săraci și pe aceștia îi cufunda apoi în mare.

Ideile propogate de creștinism lasă în umbră și întunec pe cele ale păgânismului. Nici creștinismul n'a putut pune capăt sărăciei și nici nu aceasta e chemarea lui, căci săracii vor fi în toate timpurile, dar reținerea lui în privința aceasta este, de a alina amarul mizeriei și sărăciei din prisosința altor creștini.

Producțiunile dela Făgăraș trebuie generalizate, astfel de producții înaltă și sufletește pe cei ce participă, mai ales dacă sunt alese așa, ca punctele programului să răpăsească gândul ascultătorilor și să-l ducă

în fața întâmplărilor mari ale zilelor prin cari trecem, făcându-l să se emoționeze în fața lor. Serbarea a doua aranjată de învățătorul *Neagu Duminecș*, înainte de Nașterea Domnului, a avut acel efect,

Programul în amănunte a fost următorul: 1. Nașterea ta Cristoase, cor. 2 O declamare. 3. Avu'ta mea, decl. 4 O copilă la furca mamei sale, decl. 5. Declamare. 6. Latina gintă, cor. 7. Crăciun, decl. 8 Struna țigănilui, de Speranță, decl. 9. O ce veste, cor. 10. Rugămintea din urmă de Coșbuc, decl. 11. Mai la urmă de Speranță, decl. 12. Cântecul străinătății, cor. 13. Cântecul cel vechiu al Oitului, de Coșbuc, decl. 14. Mama de Coșbuc, decl. 15. Țiganul sfânt, de Speranță, decl. 16. Trei pastori, cor. 17. Un tânăr Român murind în străinătate, de Bolintineanu, decl. 18. Povestea căprarului, de Coșbuc, decl. 19. Mândri și veseli, 20. Țiganul la leșat de sec, de Speranță, decl. 21. La iocană, de Vlahuță, decl. 22. Trei Doamne și toți trei... de Coșbuc, decl. 23. Cântec ostășesc, cor. 24. Impărțirea hainelor și a altor daruri de Crăciun.

Ne mai spune tot foia „Olteanul“ din Făgăraș, că după terminarea programului preotul *Traian Păcălă* prin cuvinte alese în fața publicului existent a scos la iveală înșămăntătea unui astfel de obicei umanitar. Oficiul parohial a emis și liste de colectare și după ce s'au procurat vestimentele și celelalte daruri de Crăciun, a mai rămas suma de 75 cor. 95 fl., care s'a depus la banca cu aceeași menire.

Manifestațiile micilor elevi făgărașeni pot fi luate ca exemplu. Astfel mulți învățători vor avea meritul de a fi adevărați învățători și pilda învățătorului *Miron Neagu* va face atunci, ca cu ocaziunea Nașterii Domnului și în cel din urmă sat românesc să se pogoare și celor mai săraci mângăiere și alinare de suferințe. *Gherasim.*

NOUȚĂȚI.

Apel către toate elevele absolvente de școala civilă de fete cu internat a Asociațiunii din Sibiu, să binevoiască a trimite cu grabire ajutorul făgăduit pentru școala Asociațiunii, la care e mult avizată în vremile grele de astăzi din cauza războiului. Bani să se trimită pe adresa subsemnatului director al școlii. Ajutoarele generoase se vor cvita în ziaristica română și la On. Comitet al Asociațiunii. — Cu distincă stimă: *Dr. V. Bologa*, director, *Nagyszeben.*

Un ministru despre luptele Italianilor. Ziarul vienez *Fremdenblatt* publică următoarele declarațiuni, făcute de ministrul președinte, contele *Ștefan Tisza*, în culcuarele parlamentului, către un grup de deputați: Credeam, zice prim-ministru, că Italia are să ne atace nelatărziat și cu cea mai mare forță; dar comandantii italieni au așteptat trei săptămâni învolnite până ce au pornit atacul. Noi am voit numai să săvovim înaintarea dușmanului la frontul dela Isonzo. Am considerat acest front ca provizoriu; am avut însă timp, în primele trei săptămâni, să întărim linia amintită. Trupele noastre au resistat cu minunată vitejie în contra tuturor atacurilor pe linia aceasta provizorie; astfel n'a trebuit să recurgem nici decât la

mândouă părțile și străbate până la despărțirea sufletului și a duhului și a mădulărilor și a măduhăi și judecătoriu cugetelor și gândurilor inimii (Evrei IV. 12).

Istoria critică, care e învățătoarea omeneirii, ne dovedește îndeajuns pentru cine știe să o cetească și să o înțeleagă importanța cuvântului, fie bun fie rău, care a pătruns în masele poporului. Revoluția franceză a fost produsă de scrierile enciclopediștilor francezi și mai ales de scrierile politice ale lui Rousseau. Dacă altfel erau scrierile acestor scriitori francezi, altfel decurgea și revoluția franceză. În Germania, în Anglia, altfel fiind pregătită opiniunea publică de către scriitori, altcum au decurs evenimentele, cari au transformat relațiile sociale, pentru cari în Franca a curs atâta sânge, deși: «nobilimea și clerul au capitulat fără rezistență, încă dela începutul revoluției. Niciodată o aristocrație nu a suferit deposedarea cu atâta paciență și nu a întrebuintat mai puțin forța pentru a-și apăra prerogativele și chiar proprietățile. Dar aceasta nu este de ajuns Iacobinului. În creerul său strimt... nu să depune decât o idee simplă, aceea de a-și omori inimici... În rezumat, marea revoluție franceză consistă în deslântuirea nebură a patimilor... exaltate până la un grad suprem de doctrinele lui Rousseau... formate din o feshătură de erori biologice, grosolane — penibil disimulate de un știl ad-

FOIȘOARĂ.

„Falimentul științei“.

De preotul Ioan Dandea.

În nr. 212 din anul trecut al «Gazetei Transilvaniei» Dl. *Gavril Todica* își face reflexiunile la răspunsul meu publicat în nr. 97 și 98 al «Telegrafului Român» asupra articolului «Falimentul științei» publicat de dsa în «Gazeta Transilvaniei».

În acel răspuns poate că nu am dovedit destul de temeinic afirmările ce le-am făcut, dar întelăsările de atunci mă voi sili să le corectez acum. Mai întâi însă mă voi sili să delătur îndoiala dlui Todica în sinceritatea mea, îndoială arătată prin afirmarea: Trag la îndoială, dacă dl. Dandea e sincer convins când afirmă, că în cadrul unor convorbiri științifice nu poți discuta decât «rezultatele cele mai sigure ale științei; orice controversă, orice adevăr neavedit trebuie eliminat din aceste convorbiri». Sunt sincer convins, că afirmația mea cuprinde adevărul, deoarece am înțeles sub *controversă* păreri, afirmații, opinii nesigure, neîntemeiate pe experiență, logică și rațiune, având un caracter *subiectiv*, ear nu *obiectiv*, și mai ales ținând a submina fundamentele educației și culturii, am înțeles păreri, opinii, afirmații nedo-

vedite prin puternice argumente logice și raționale. Am înțeles mai departe: «Convorbirile științifice» menite «pentru publicul, care nu să poate ocupa din cauze diferite în chip special cu științele». Pentru acest public, care de multeori nu-și preabate capul cu aflarea erorilor și a sofismelor, ci toate de cele mai multe ori le preimește de bani buni, mai ales dacă poartă pomposul nume de *științifice*, am scris, că convorbirile științifice trebuie să conțină numai curatul adevăr, numai rezultatele cele mai sigure ale științei». Pentru acest public, care numai în mod incidental, fără pregătire multă să ocupă cu rezultatele științelor, care voește să învețe, să să lumineze, ear nu să discute, am scris, că trebuie «orice controversă, orice adevăr nedovedit eliminat din aceste convorbiri».

E chestie de bun simț, ca orice afirmare personală, subiectivă, orice negație faci, bine rău, cum poți, să o dovedești, ear nu numai simplu să afirmi, sau negi, — fie cu rezerve, fie fără rezerve, — fără a dovedi cu ceva ceace susții. Înainte de a sămăna cuvântul «pe ogorul sufletesc al marelui public» de zece ori trebuie să te cugești. Trebuie să te cugești bine, că ceea ce vrei să sămeni, sămânță bună, adevărul e, sau e numai neghină? Trebuie să te cugești bine, că afirmația ta personală, subiectivă, aduce ea folos educației publicului,

culturei naționale, sau va aduce contrariul, indiferentism, îndoială, scepticism, necredință, degenerare intelectuală și morală? Trebuie să cercetezi cu stricteță științifică, cu scrupulozitate, că afirmația, opiniunea personală, subiectivă, conține vreun adevăr? Ce temeiri logice și raționale, scoase din experiența proprie și străină, vorbesc în favoarea lor? Căci de multe ori e omul indus în eroare de a lua ca adevăr ceace nu-i adevăr. Nu-i tot aur ce străluce, zice poporul în înțelepciunea sa. Nu-i adevăr numai aceea ce credem noi că e adevăr, ci și aceea ce cred alții mulți, întemeiați pe puternice dovezi.

Dar între ori și ce înprejurări, noi suntem datori a dovedi cât mai temeinic orice negație sau afirmație importantă ce o facem. Căci, Doamne, puternic mai e cuvântul bun sau rău, care e sămănat în public! El schimbă fața lumii. El face în relațiile sociale transformări pacinice, dar durabile, și tot el poate da foc lumii, făcând săngeroase revoluții, ca cele franceze, poate tot cuvântul să ghilotineze pe ocărmitorii lumii. (Carlyle, Eroii: Eroul ca om de litere. Rousseau. pag. 252 și 253). Nu înzădar Mântuitorul aseamănă cuvântul bun cu grăunțul de muștar, din care să face un arbore puternic, deși grăunțul e mic; nu înzădar apostolul Pavel scrie: «Viu este cuvântul lui Dumnezeu și lucrătoriu și mai ascuțit decât toată sabia ascuțită de a-

adevărata noastră linie de apărare, și, după toate semnele, nu va trebui să recurgem nici de aici încolo.

Distincție. Majestatea Sa, Monarhul a decorat pe domnul *Alexandru Pitsch*, șeful poliției de graniță din Sibiu cu crucea de cavaler a ordinului Francisc Iosif.

Ajutoare pentru familiile soldaților. Primim dela magistratul sibian următoarele: Familiile soldaților *activi*, adică ale acelor care sunt înrolați în scop de a-și face serviciul militar obișnuit de 2—4 ani, după regulile de până acum nu pot fi împărțite cu ajutoare; în considerare că acești chemați la arme, înainte de a fi înrolați, nu erau susținători de familie. De aceea însă multe familii d'aceasta, perzându-și susținătorul adevărat, sau din alte motive, au ajuns în miserie. Oficiul de *grăjire* în afaceri de război le acordă un ajutor în mărimea ce li se cuvine, conform legii, tuturor familiilor celorlalți soldați. Cererile pentru învinițarea de asemenea ajutoare se adresează domnului comite suprem al comitatului nostru și se înainteză magistratului, unde se pot afla lămuriri mai de aproape în sfacere.

Boicotare. Aflăm din ziare bucureștene, că piesa *Domnul Notar*, scrisă de dl O Gogu, a fost boicotată în orașul Botoșani, unde nu s'a putut reprezenta. Aceeași piesă, zice confratii, s'a jucat la Galați în fața băncilor aproape goale. Care să fie pricina?

Un belgian despre pace. Ministrul belgien *Vandervelde* a ținut o conferință în Geneva. Intr-o convorbire cu ziaristii, ministrul a zis că Belgia la încheierea păcii va fi evacuată de armatele germane și va deveni earș țară neutră, care în înțelegere cu regele său are să introducă votul electoral universal. *Vandervelde* a mai declarat următoarele: J'fă crede că războiul se va sfârși în Ianuarie 1917; generalul French profetește, că are să se gate în trei luni; ear *Kitchener* zice, că va mai ținea trei ani.

Schimb de internați civili. S'a pornit tratări între Franța și Germania cu privire la schimbul tuturor internaților, cari nu sunt obligați la serviciu militar. Schimbul are să se facă prin Elveția.

Se schimbă vremea, se schimbă și oamenii. Produce multă surprindere faptul, că cenzura în Italia dintr'odată s'a îndulcit. Presa nu mai este oprită de a publica cele mai violente articole la adresa aliaților, în deosebi a englezilor. *Gazeta Matino* din Neapole tipărește cuvinte pline de îndușare despre bărbații politici englezi, și sfârșește cu următoarea declarație: *Autoritatea și suveranitatea Angliei s'au stâns pentru toate timpurile.*

După 17 luni. Ziarul *Gazeta Polska* scrie, că puterile centrale după 17 luni de război au eucerit un teritor de 470 mii de chilometri pătrați, au făcut prizonieri 3 și jumătate milioane de soldați, au câștigat în lupte zece mii de tunuri, 40 mii de mitraliere și enorm material de război.

Mare demonstrație. În urma capitulării Muntenegruului s'au întâmplat demonstrații imponente în Milano. Redacțiile ziarelor iubitoare de război, pentru a fi spărate de furia poporului, erau păzite de poliție.

mirabil». (*Fiziologia Filozofică* de Dr. Paulescu pag. 158 și 157).

Colosală deosebire e între cuvântul rău, profosat de enciclopediștii francezi și mai ales de Rousseau unor «ignoranti, având spiritul fals» (Dr. Paulescu), care a produs desastre teribile și care a umplut Europa de foc și sânge aproape 25 de ani și între efectele cuvântului bun, profosat de umilii pescari din Galilea, transformați în puternicii apostoli ai adevărului și binelui și zdrobitori ai răului și răutății. Istoria critică ne arată limpede efectele și ale cuvântului *bun* și ale celui *rău*, cari au pătruns în masele poporului. Dar din doctrinele filozofice ale revoluției s'au născut trei sisteme politico-economice: «Liberalismul, Socialismul și Anarhismul» (Dr. Paulescu).

Ne vom ocupa cu aceste trei doctrine, ce «să împoțonează cu numele de științifice», ca să ne convingem și mai temeinic de efectul primejdios al cuvântului *rău*, al cuvântului ce are numai aparența de adevăr, a afirmațiilor nesigure, foarte controversabile și controversate, a cuvântului rău spus unor oameni creduli și nepregătiți pentru a afla erorile și sofizmele. Vom spicu — lăsând doritorilor sarcina de a consulta temeinic — opul citat al d-lui profesor universitar Dr. Paulescu, ca să scoatem la iveală importante concluziuni ce le face asupra amintitelor doctrine fi-

Efect nefavorabil. Din Atena se anunță, că guvernul italian a înștiințat aliații săi, că nu va permite nici regelui Petru, nici rămășițelor armatei sârbești, să se adăpostească timp mai lung pe teritoriul Italiei. Motivul? Soldații b*tuți ai Sârbiei, desolați cum sânt, ar produce efect nefavorabil asupra poporului italian, — zice guvernul lui Salandra.

Colofoniu și terebentină. Cei ce au o cantitate de cel puțin 100 chilograme de colofoniu și terebentină în proprietatea lor, sunt datori se comunice faptul acesta ministrului de comerț reg. ungar, cu ajutorul tipăriturilor cari se edau din partea camerei de comerț. Amănuntele se pot afla la magistratul orășenesc din loc.

Iepe de prăsilă. Proprietarii de cai din Sibiu sunt invitați să comunice până în 20 Februarie n. e magistratului orășenesc (str. măcelarilor numărul 4, ușa 4) dacă după războiul reflectează la iepi bune de prăsilă, acum proprietatea erarului militar.

Târg de țară. În Sebeșul sârbesc se va ținea târgul de vite în 26, 27 și 28 Ianuarie, iar târgul de mărfuri în 29 Ianuarie n. e.

Calea Vieții, învățături creștinești pentru poporul românesc, anul I numărul 1. pe Ianuarie, a apărut în Arad, tipografia «Concordia». Prețul 30 bani. Abonamentul pe un an 3 coroane. Redactor responsabil D. Nicolae Brăzeu.

Înapoi la Cetini. Conform veștilor date de ziare elvețiene, curtea și guvernul muntenegrean, îndată după terminarea tratărilor de pace, se vor nepoia la Cetinie. Prin aceea regale Nichita va documenta, că a rupt definitiv legătura cu împătrita înțelegere.

Poetul se înalță în regiunile superioare nu numai pe aripile fantaziei, ci câteodată, poate mai ușor, pe aripile aeroplanului. Așa și neobosițul *D'Annunzio* s'a ridicat luni earș în văzduh și plutind d'asupra Triestului a aruncat numeroase pagini tipărite, legate de săculețe cu nisip. Poetul salută în aceste scrisori toată populația din Triest și-i promite solemn, că în anul, în care am intrat, are să fie «desorbit» negresit. — Ce ocupație ar avea *D'Annunzio*, dacă l'ar promite mereu cai verzi pe păreți?

Coroane eterne. Preotul *Petru Olariu* și soția sa *Cornelia* din Georgiu de Jos Suseni dăruiesc cor. 3 într-o vecinică pomenire a fiului lor *Cornel*, dintre cari 2 cor. la Darurile de Crăciun ale școlilor meseriașilor noștri, iar 1 cor. la fondul Andrei baron de Șgana pentru ajutorarea cu preferință a vădușor și o fanilor ostașilor noștri, căzuți pe câmpul de onoare. Pentru primos implorând mângăiere celor îndurerăți exprimă sincere mulțumiri: *Victor Tordășian*, presidentul Reuniunii meseriașilor sibieni.

Cunună eternă. Dnul *Simeon Chivca*, proprietar în Haneșoara, a binevoit a dăru, din prilejul trecerii din viață a mult iubitelui său fiu *Simeon*, la fondul gimnaziului nostru român gr. or. din Brad suma de 20 coroane, pentru care donațiune i se exprimă și pe calea aceasta profundă mulțumire. Brad, la 5/18 Ianuarie 1916. *Stefan Albu*, director gim. *Petru Rimbaș*, paroh episcop al fond. gim.

lozofice, cu cari are să să lupte societatea contemporană.

«Un sistem economic-politic, eșit din ideile revoluției, este liberalismul... Acest sistem a domnit, ca stăpânitor a tot puternic, asupra lumii, în timpul secolului al XIX-a și a prezidat la alcătuirea societății, așa precum o avem astăzi... Acest sistem preconizează libertatea și să rezumă în două cuvinte: «lăsați să facă». Prin aceasta doctrină s'a ajuns «la o plutocrație jidovească, la despotismul bogăției, la tirania banului. Și dacă la toate acestea să adăugă încă o altă operă a liberalismului materialist și ateu, adică estirparea sentimentelor religioase și imoralitatea progresivă, consecință obligată a lipsei de religie, — sentimente religioase cari singure pot să să opună în mod eficace la cupiditate și la invidie, — putem să ne facem o idee de imenzitatea răului cauzat de această blăstămată doctrină contra naturii, de acest funest sistem liberalist. Prin urmare, nu fără motiv socialismul acuză burghezia liberalistă de a fi cauza tuturor rețelilor de cari suferă astăzi omenirea. Totuși... socialismul nu va fi capabil să remedieze aceste rele; din contră, el le va agrava și va adăuga altele mai desastroase. Socialismul contemporan n'are cel puțin meritul originalității. El nu este decât contrafacerea palidă a doctrinei lui Platon, — deja deteriorate de Rousseau, — o con-

Completă desorganizare. Cu vădită amărăciune scriu foile din Moscova, că de câtuva timp se petrece lucru ciudat la trupel sârbești scăpate în Albania. Și anume: Militarii sârbi, aparținători clasei culte, își părăsesc serviciul și se refugiază în străinătate, *sprjiniți fiind întru toate de însuși guvernul lor*, care în modul acesta voiește să stăvilească nimicirea totală a intelectualilor sârbi. O mulțime de ofțeri, de și capabili de serviciu, au fost lăsați să plece. — Numărul soldaților fugiți din țară nu este mai mare de 70 mii de oameni.

Păreră italiană. Mare este încrederea împătritei înțelegeri în puterile concentrate la *Salonic*. Presa italiană însă crede, că optimismul acesta nu este motivat; căci o-rasul în curând va fi atacat de dușman cu energia obișnuită și va fi la sigur cucerit. Așa socotim și noi.

Știri dela Belgrad. Sterea sanitară a locuitorilor Belgradului din Sârbia este, în sfârșit, deplin satisfăcătoare. S'au luat măsuri pentru a împedea ivirea și lătrirea epidemiilor. Pe întreg teritoriul ocupat s'au introdus vaccinările obligatoare. Zilele acestea s'au instalat la Belgrad băile de abur, modern întocmite. Numărul locuitorilor este astăzi peste 60 mii. Oamenii se pot întoarce acasă, dacă eu permisiunea autorităților militare, fără nici o greutate. Trenurile circulează regulat. Străzile își recăștigă vechia înfășisare. Sârbii se poartă deplin liniștiți. Prăvăliile, aproape toate, s'au deschis și își aranjează meza în vitrine. Elementele suspecte, de sine înțelese trebuie să rămâie și mai departe la distanță cuvenită dela centru.

Mulțumită publică.

(Urmare.)

2 *Câmpeni*, prin dșoara *Bia Chirtop*, dela:

Familia Dr. Chirtop 20 cor. Familia Dr. Macaveu 5 cor. *Julia Poruțiu* 2 cor. *P. Simu* 2 cor. *N. Cothigal Certega* 2 cor. *Clementine Corcheș* 1 cor. *Elena Dr. Morcan* 2 cor. *Dr. Ioan Hâmbășan* 1 cor. *Olița Bersan* 3 cor. *Letiția Nichi* 2 cor. *Agăfta Todea* 230 cor. *Mimi Dr. Pasca* 2 cor. *Nicolae Palade* 2 cor. *Sabina Dandea* 50 fl. *Lucreția Palade* 1 cor. *Eugenia Pop* 2 cor. *M. Mitron* 1 cor. *Danil Joannette* 2 cor. *Familia Pop* 4 cor. *Osly Testvrek* 2 cor. *Julia Bădar* 5 cor. *Gretoion Vittmaier* 5 cor. *Marița Palade* 1 cor. *Sofia Justian* 2 cor. *Avram Sârba* 2 cor. *Iclozan* 1 cor. *Iosif Sălăgian* 4 cor. *Florica Corcheș* 2 cor. *Juli Mueha* 40 fl. «*Doina*» funcționarii 30 cor. *Constantin Cotișe*, *Certege* 10 cor. — total 120 cor.

3 *Soporul de câmpie*, prin dna *Lucreția Chifa*, dela:

Lucreția Chifa 4 cor. *Susana Zehan* 2 cor. *Anica German* 2 cor. *Nastasia Cristea* 1 cor. *Paraschiva Bara* 2 cor. *Maria Bara* 2 cor. *Ana Bara* 1 cor. *Fira Zehan* 1 cor. *OS fl. Nastasia Mocean* 1 cor. *Maria Ricean* 1 cor. *Paraschiva Mocean* 1 cor. *Raveca Bara* 1 cor. *Maria Deac* 1 cor. *Anica Deac* 1 cor. *Fira Ciotlăuș* 1 cor. *Maria Tritean* 1 cor. *Ana Cristea* 1 cor. *Susana Costantea* 1 cor. *Raveca Chirilă* 1 cor. *Costan Mocan* 1 cor. *Vasilie Costantea* 1 cor. *Raveca Străjariu* 80 fl. *Marinea Rus* 80 fl. *Paraschiva Zehan* 96 fl. *Anica Rus* 60 fl. *Mărioara Todea* 62 fl. *Maria Ciotlăuș* 60 fl. *George Ciotlăuș* 40 fl. *Lina Pop* 40 fl.

Rafila Todoruțiu 40 fl. *Anica Bara* lui *George* 40 fl. *Maria Rus* 40 fl. *Maria Mocean* 40 fl. *Jacob Negrea* 40 fl. *Todor Juca* 40 fl. *Nastasia Marginean* 40 fl. *Maria German* 40 fl. *Anica Ricean* 40 fl. *Raveca Marginean* 40 fl. *Iosif Daniș* 40 fl. *Maria Ricean* 40 fl. *Anica Ricean* lui *Ioan* 40 fl. *Maria Tritean* 20 fl. *Maria Ciotlăuș* 20 fl. *Fira Bara* 20 fl. *Ana Tătar* 20 fl. *Maria Bothăzan* 20 fl. *Irina Bucur* 32 fl. *Anica Prodan* 40 fl. *Ana Bell* 30 fl. *Maria Bothăzan* 20 fl. *Fira Funariu* 20 fl. *Maria Purcheraș* 20 fl. *Maria Șomlea* 20 fl. *Anica Petraș* 20 fl. *Maria Petraș* 20 fl. *Raveca Tritean* 10 fl. *Maria Trifan* 20 fl. *Palsgia Costantea* 10 fl. *George Trifan* 20 fl. *Mitru Ciotlăuș* 30 fl. *Paraschiva Ciotlăuș* 20 fl. *Susana Cristea* 20 fl. *Maria German* 26 fl. *Anica Rus* 30 fl. *Dochița Bara* 20 fl. *Anica Soporan* 20 fl. *Raveca Roman* 20 fl. *Anica Costantea* 32 fl. *Nastasia Daniș* 20 fl. *Anica Bara* 30 fl. *Ana Bara* a văduvei 1 cor. — total 45 cor. 96 fl.

4. *Ceanul-deșert*, prin dș. *Eugenia Poruțiu*, dela:

Eugenia Poruțiu 8 cor. *Luca Pop* 40 fl. *Ioan Pârjol* 1.60 cor. *Dumitru Pârjol* 40 fl. *Domnița Apahidean* 40 fl. *Vasile Cal* 1.60 cor. *Pavel Cal* 40 fl. *Vasile Tulbure* 1.60 cor. *Petre Astilean* 1.60 cor. *Vasile Pătean* 1.60 cor. *Filip Tulbure* 1.60 cor. *Toader Fodorean* 1.60 cor. *George Moldovan* 1.60 cor. *George Pârjol* 1.60 cor. *Emanuil Pătean* 40 fl. *Emanuil Pârjol* 1.60 cor. *Mihai Pârjol* 40 fl. *Marișca Pârjol* 40 fl. *Dumitru Pârjol* 40 fl. *Petru Pârjol* 40 fl. *Irina Miron* 1.60 cor. *Emanoil Pârjol* 10 fl. *Tanasie Pârjol* 40 fl. *Garasim Pârjol* 40 fl. *Ignat Pop* 1.60 cor. *Ioan Pop* 40 fl. *Petre Pârjol* 3 cor. *Ioanaș Andreea* 40 fl. *Vasile Andreea* 40 fl. *Joanaș Tulbure* 3 cor. *Josif Pătean* 1.40 cor. *Vasile Pârjol* 80 fl. *Joanaș Poruțiu* 40 fl. *Petre Tulbure* 1.40 cor. *Anisia Aștlean* 40 fl. *Vasile Miron* 40 fl. *Ioan Joia* 40 fl. *Simion Tulbur* 40 fl. *Dochița Mărcan* 40 fl. *Tanasie Pop* 1.40 cor. *Maria Poruțiu* 1 cor. *Marișca Pârjol* 1.40 cor. *Vasile Fodorean* 40 fl. *Vasile Perde* 40 fl. *Josif Sozon* 40 fl. *Joanaș Sozon* 80 fl. *Nicolae Sozon* 1.40 cor. *Ioan Fodorean* 1.40 cor. *George Moldovan* 1.40 cor. *Anica Hătegan* 80 fl. *Ioan Moldovan* 3 cor. *Gligor Pătean* 80 fl. *George Andreea* 80 fl. *M. trofan Andreea* 80 fl. *George Andreea* 1.40 cor. *N. colae Frătean* 1.40 cor. *Adolfina Nemeș* 1.40 cor. *Gigor Nemeș* 80 fl. *Costantin Andreea* 80 fl. *Iosif Pătean* 1.40 cor. *Tanasie Pătean* 40 fl. *Luca Pătean* 40 fl. *Marișca Pătean* 1.40 cor. *Vasile Astilean* 80 fl. *Gligor Astilean* 4 cor. *Maria Astilean* 80 fl. *George Nemeș* 80 fl. *Vasile Nemeș* 1.40 cor. *Raveca Apahidean* 40 fl. *Dochița Apahidean* 40 fl. *Romulus Rus* 1.60 cor. *George Pătean* 40 fl. *Vasile Pătean* 1.40 cor. *Andrei Tulbure* 1.40 cor. *Nicolae Miron* 40 fl. *Maria Aștlean* 1.40 cor. *Petre Moldovan* 1.60 cor. *Ioan Moldovan* 1.40 cor. *Ana Fodorean* 1.40 cor. *Joanaș Fodorean* 1.60 cor. *Petre Fodorean* 1.60 cor. *Augustin Tulbure* 1.60 cor. *Lina Nemeș* 40 fl. *Aurel Poruțiu* 1.60 cor. *Teofil Poruțiu* 1.60 cor. *Octavian Poruțiu* 1.60 cor. *Dumitru Maier* 1.60 cor. *Pantilimon Șipoș* 80 fl. *Petre Oăscăoan* 20 fl. *Maria Tulbure* 1.60 cor. *Veronica Tulbure* 1.60 cor. *Petre Poruțiu* 1.60 cor. *Augustin Poruțiu* 1.60 cor. *Mateiu Andreea* 1.60 cor. *Nicolae B. Pătean* 1.60 cor. *Costan Boțezan* 80 fl. *Petre Truia* 1.40 cor. *Simion Fodorean* 3 cor. *Todor Morășan* 3 cor. — total 120 cor. (Va urma.)

Teatru.

(x) *Balul la Operă*, jucat Sâmbătă seara, este ca muzică o plăzmuire de *Ricard Heuberger*, care s'a distins mai mult prin cantitatea, decât prin calitatea compozițiilor sale.

Cântecelile din *Balul la Operă*, unele fine și pătrunzătoare, altele mai puțin, nu prezintă mari dificultăți pentru soliști; dar în scenele întocmite pentru două și mai multe voci se cere talent și oarecare încordare de puteri, ca să poți ieși la un bun capăt.

Textul, prelucrat după o prea cunoscută farsă, pune sub ochii publicului, între marginele decentei, câteva galante aventuri parisiene, în care actorii *Vorelli* și *Redl* au caracterizat cu rar succes tipurile oamenilor cheflii; ear damele *Reingruber*, *Wehrburg*, *Fürstenau* și *Ritter*, în felurite roluri, au întregit iocana vieții vesele și ușurate a Parisului din timpurile păcii.

Se reprezintă:

Luni în 24 Ian., *Mister Wu* sau *Mandarinul*, dramă chineză în 3 acte.

Marti, în 25 Ian., *Fericita Excelență*, comedie în trei acte.

Miercuri, în 26 Ianuarie, *Hofii*, dramă în 5 acte de *Schiller*. Beneficiul actorului *J. Nelson*.

(Va urma.)

Convocator.

On. membrii ai Reuniunii de înmormântare din loc, prin aceasta sunt poftiți a participa la a

IX-a adunare generală ordinară

ce se va ținea *Duminecă în 30 Ianuarie 1916*, în sala cea mare a școlii din Deal cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Prezentarea socotelilor pe anul de gestiune 1915 și aprobarea acestora.
3. Alegerea funcționarilor pe un nou period de 3 ani.
4. Eventuale propuneri.
5. Incheierea adunării.

Poiana (Polyán), în 11 Ianuarie 1916. (2) 2-2

Nicolae Dobrota
paroh-președinte.

Romul Vraciu
secretar.

Caut

la vre-o instituție, birou sau cancelarie advocațională o ocupație, fiind absolventă de școlile civile de stat și cu atestat despre studierea mașinei de scris. Informații se capătă la administrația acestei foi. (1) 2-3

O calfă

la Librăria arhidiecezană din Sibiu află aplicare imediat. Salar după acord. Reflectanții să-și adreseze cererile Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane.

Aviz.

Institutul financiar, «Cassa de păstrare» în Oltsăcădate cu începere dela 1 Ianuarie 1916 nu va mai computa 6%, ci dela 1—1000 5%, dela 1000—5000 5½% iar dela 5000 în sus 6% ceea ce se aduce la cunoștință spre știre și conformare.

Oltsăcădate, la 7 Ian. 1916.

Direcțiunea.

(233) 3-3

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană în Sibiu:

Frumoasa din Nor

și alte povești

de
E. Hodoș.

Prețul 2:50 cor. + porto 20 bani.

A apărut

în editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Rânduiala Liturgiei

și
Carte de rugăciune

pentru tinerimea gr.-or. ort. română

în care se cuprind: Rânduiala Liturgiei; rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; psalmul 50 „Miluește-mă Dumnezeule” etc.; Simbolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfântului Efrem; rugăciunile mesei; rugăciune de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; rugăciune înainte de mărturisire; rugăciunile înainte de împărțirea cu s. cuminecătura ale marelui Vasile și Ioan gură de aur; rugăciuni după împărțirea cu s. cuminecătura; rugăciunile de seara și rugăciunea cinstitii cruci.

Se află în depozit spre vânzare la Librăria arhidiecezană, și se vinde legată frumos, în culoare roșie, cu 40 fileri.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar

Revânzătorilor li se dă rabat 20%.

A apărut

în editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Acaftistul

Preșintei Născătoarei de Dumnezeu și alte rugăciuni, cu binecuvântarea înalt Preasfințitului Domn Ioan Mețianu, arhiepiscop-mitropolit al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Ungaria etc.

În aceasta ediție augmentată, (471 pagini) se cuprind:

Rugăciunile dimineții, de seara și pentru fiecare zi din săptămână. Canonul de rugăciune de toate zilele. Rugăciunile dumnezeieștii Liturgii. Canon de pocăință către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciune mai înainte de Ispovedanie. Învățătură pentru Ispovedanie. Rugăciunile sfintei cuminecături. Rugăciunile după sfânta cuminecătură. Rugăciune către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciune din toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu. Acaftistul Domnului nostru Iisus Christos. Canon de umilință către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciunea de umilință către Domnul nostru Iisus Christos. Acaftistul preșintei de Dumnezeu Născătoare. Canon de mulțumită către preasfânta Născătoare de Dumnezeu. Canonul sfântului Nicolae. Cinstitul Paraclis al preșintei Născătoarei de Dumnezeu. Canon de rugăciune către Ingerul păzitorul vieții omului. Canonul de rugăciune ce se cântă către toate puterile cerești și către toți sfinții. Rugăciunile mesei. Rugăciune la deosebite ocașuni. Culegere de rugăciuni la feburile întâmplări. Sinaxariu pentru tot anul. Păscălia până la anul 1960 cu esplicare.

Se află în depozit spre vânzare la Librăria arhidiecezană, și se vinde legat solid și cu gust, în culoare roșie, cu 1 cor. 60 fil. Revânzătorilor li se dă 25% rabat.

Tipărit pe hârtie fină, se vinde cu prețul de 1 cor. 80 fil.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană:

Călințarul arhidiecezan

pe anul 1916

cu Șematismul autentic al bisericii ortodoxe rom. din Ungaria și Transilvania. Partea literară conține lucrări foarte interesante, și anume: Un iubileu rar: Patruzeci ani de arhierie. De L. T. — Din trecutul bisericii noastre: Actul „Unirei”. De N. Iorga. — Prutul. De G. Coșbuc. — Reforma clerului în România. De S. Mehedintzi. — Cei dai tu vieții? De Al. Vlăduță. — La arme! De Ștefan O. Iosif. — Școala noastră și războiul. De Dr. Ion Mateiu. — Te duci... De Maria Cuntan. — Bogăția limbei românești. Capul, mâna și nasul. De G. Coșbuc. — Chestiuni de tipic. De Mateiu Voileanu, asesor consistorial. — Târgurile. — Anunțe.

Prețul 80 fil., plus porto poștal 20 fil.

A apărut

în editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Psaltirea bogată

tipărită în zilele Preanțătului împărat și rege Francisc Iosif I, sub îngrijirea și binecuvântarea înalt Preasfințitului Domn Ioan Mețianu, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și mitropolit al românilor de religie gr.-or. din Ungaria și Transilvania, cavaler al ordinului Francisc Iosif clasa I și al coroanei de fer clasa II. Proprietar al crucei pentru merite, membru în casa magnaților etc. etc.

Se află în depozit spre vânzare la Librăria arhidiecezană și se vinde legată frumos în piele roșie, cu copcii și ornaament aurit, la mijloc cu sfânta cruce, cu 13 cor. scumpindu-se pielea. Revânzătorilor se dă rabat 20%. Tipar frumos cu litere latine, de calitatea primă, și hârtie fină și trainică.

U. Z. 44—1916.

Edict de licitațiune.

În 18 Februarie 1916 st. n. se va ține la oficiul central al Universității săsești în Sibiu (Piața mare Nr. 15 etajul II) dela 8 până la 12 ore a. m. și la caz de lipsă și dela 3 până la 6 ore după amiază, licitațiune publică verbal și cu oferte scrise, pentru esarândarea de pășunat, pe anul 1916 și 1917 a următorilor munți, și anume:

Nrul cu- rent	Situatiunea	Numirea	Muntele			Prețul de esclamare		Insemnare		
			Pădure jugăre	Pășune cu- rată jugăre	Șip jugăre	Cor.	fil.			
I. În valea Czodului:										
1	Tălmaciul- mare partea III.	Conțu mic	443	19	278	47	245	18	1000	—
2		Conțu mare	740	79	211	57	280	03	900	—
3		Negovanul mic	487	58	320	77	246	80	1300	—
4		Negovanul mare	1606	90	277	15	293	84	1200	—
5		Cornu pleschii	1087	51	127	50	20	11	500	—
II. În valea Lotrului:										
6	Orlat partea II. și III.	Balu	337	27	123	21	748	11	850	—
7		Seracinu mare	1302	13	255	35	131	91	1100	—
8		Seracinu de mijloc	593	27	323	03	26	49	1000	—
9		Seracinu de lature	868	17	131	07	76	76	700	—
10		Cotrona	83	50	107	17	173	94	400	—
11		Balintru mic	119	53	132	39	271	46	450	—
12	Balintru mare	145	02	156	20	214	48	500	—	
13	Sinna partea II.	Goaza de sus	736	82	380	89	156	76	1500	— se vor arândă împreună
14		Goaza de jos	84	77	333	29	47	69		
15		Steaza de sus	343	10	471	97	160	63	1200	— se vor arândă împreună
16		Steaza de jos								
17		Groapa de sus	456	97	220	99	188	65	900	— se vor arândă împreună
18		Groapa de jos	203	19	175	04	149	87		
19	Haneșu de sus	462	62	619	33	81	26	1600	— se vor arândă împreună	
20	Haneșu de jos	6	01	200	31	75	63			
21	Veștem partea II.	Olteagu	183	01	334	06	525	38	1100	—
22		Dobrun	730	72	348	81	368	91	1600	—

Fiecare care voiește a lua arândă trebuie să depună la mâna comisunii de licitare înainte de licitațiune 10% din prețul strigării ca vadiu în bani gata, care după licitațiune se va restitui aceluia ce nu a obținut arândă, iar celor ce au obținut-o li se va da dacă au depus cautiunea de arândă conform contractului.

Condițiunile mai detaliate de licitațiune și arândă se pot vedeă și înainte de ziua licitațiunii la oficiul central al universității în orele de cancelarie.

Dela oficiul central al universității săsești.

Nagyszeben, 19 Ianuarie, 1916.

Walbaum m. p.,
Comite suprem și Comes.

(3) 1-2